

Michael Lukas Moeller

RESNICA
SE ZAČENJA
V DVOJE

Pogovori v dvoje

1851

Michael Lukas Moeller
RESNICA SE ZAČENJA V DVOJE

Michael Lukas Moeller
RESNICA SE ZAČENJA V DVOJE
Pogovori v dvoje
Četrti natis

Izvirnik:
Michael Lukas Moeller
Die Wahrheit beginnt zu zweit

© Celjska Mohorjeva družba, 2026
Vse pravice pridržane.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

159.922.1(035)

MOELLER, Michael Lukas

Resnica se začinja v dvoje : pogovori v dvoje / Michael Lukas Moeller ; [prevedel Janko Bohak]. - 4. natis. - Celje : Celjska Mohorjeva družba : Društvo Mohorjeva družba, 2026

Prevod dela: Die Wahrheit beginnt zu zweit

ISBN 978-961-218-933-4
COBISS.SI-ID 267239939

Michael Lukas Moeller

RESNICA
SE ZAČENJA
V DVOJE

Pogovori v dvoje
za Celio

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
— Prva slovenska založba —

UVOD

O čem bo tekla beseda

1

POGOVOR KOT UMETNOST LJUBEZNI

2

PARI, KI SE NE POGOVARJAJO

*Eden nima nikdar prav,
toda z drugim se začinja resnica.
Eden se ne more dokazati,
dvema pa njunega že ni mogoče ovreči.*

Friedrich Nietzsche, VESELA ZNANOST,
TRETJA KNJIGA, ŠT. 260

1

POGOVOR KOT UMETNOST LJUBEZNI

Moj obed z Andrejem

Če si s kom dolgo živel skupaj, boš stalno slišal: »Kaj se sploh dogaja?! Ni več tako imenitno kakor prej, toda to je vendar normalno. Prvo cvetje se je osulo. Ampak tako pač je.« S tem se nikakor ne strinjam. Mislim pa, da bi se moral nenehno spraševati – in sicer z neprizanesljivo iskrenostjo: »Je moj zakon sploh še zakon? Je prvina svetega še v njem?« Prav tako kot spraševanje o prvini svetega v tvojem delu: »Je še tu?« Verjemi mi, da je precej strašno doživetje, ko si moraš nenadoma reči: »Moj Bog, mislil sem, da živim svoje življenje, a ga sploh nisem živel. Bil sem umetnik. Nikdar nisem zares živel. Igral sem vlogo očeta, prav tako kakor vlogo moža. Igral sem vlogo prevaranta, režiserja. Z nekom sem živel v isti sobi, a ga nisem opazil. Tudi ga nisem nikdar slišal, nikdar nisem bil zares skupaj z njim.« Ja, saj vem, nekateri ljudje živijo pogosto povsem drug mimo drugega. Hočem reči, obraz imenovanega bi se lahko spremenil v volčji obraz – pa sploh ne bi nihče opazil. Nihče sploh ne bi opazil. Ne, nihče sploh ne bi opazil.

Kdor lahko tako govori o sebi, koliko sreče je imel v življenju – pa vendar ni bil nikdar srečen. Name je napravil močan vtis ta odlomek iz filma Louisa Malla *Moj obed z Andrejem*, ker zrcali značilno človeško dilemo; menim, da ne le moških.

Andrej trpi zaradi svojega neživetega življenja.¹ Zato se mora »nenehno spraševati z neprizanesljivo iskrenostjo«: Zakaj živim tako dolgo z nekom skupaj, živim z njim v isti sobi, a ga vendar ne opazim? Zakaj ga nisem nikdar slišal? Zakaj nisem bil nikdar zares z njim? Zakaj sva žvela noč in dan, v najožjem prostoru, drug mimo drugega?

PRVO POGlavJE

Pogovori v dvoje

1

ANA IN MATIJA SE POGOVARJATA

2

RAZVOJ NE POZNA VARNOSTI

3

VOJNA JE MATI VSEH STVARI

4

BITI ROJEN POMENI BITI ZAPUŠČEN

5

POGOVORI V DVOJE:
OKNO V SKUPNO PODZAVEST

6

ODNOS POMENI RAZVIJATI SE

*»Kdor ne zaupa dovolj,
ne bo našel zaupanja.«*

Lao Ce, *Tao Te King*³²

*»Nobeno govorjenje ne bo nikdar ponovilo tega,
kar nam lahko pove jecljanje.«*

Martin Buber, *Jaz in ti*³³

1

ANA IN MATIJA SE POGOVARJATA

Zdi se, da ljudje, ki drug drugega ljubijo, začuda ne želijo drugega tudi razumeti. Zdi se celo, da bi to hoteli še najmanj.

Razlog je preprost: vpogled v drugega nas oropa slepil. Da pa je resničnost drugega boljša od naše predstave o njem, življenju ne zaupamo. Tako o njem premalo izvemo. V odnosih v dvoje se trudimo, da bi obojestransko projekcijo ohranjali čim bolj brez motenj. S tem vsak izmed dvojice varuje sebe pred lastno bojaznijo. Zibljemo se v duševni varnosti in včasih celo verjamemo, da tako bolje ljubimo. Toda ostajamo zlepljeni z neko prikaznijo. Kajti s to vsak dan projicirano, navidezno sliko našega partnerja si uredimo in utrdimo obrambo zaradi notranjega nelagodja pred samim seboj. Neradi namreč slišimo, naj bi nas ljubljeni človek rešil skrbi pred nami samimi. Potem se tudi ne smemo čuditi, če nam začne odnos v dvoje nedoumljivo hrometi ali postaja razdražen. Prikrit namen skoraj vsakega para je, da se razbremeni tesnobe. Odločilna tesnoba pa je vsak samemu sebi.

Kdor se pogovarja v dvoje, se je odločil začeti drugače. Uči se prenašati tesnobo. S tem ne bo postal le zmožen živeti s tesnobo, ampak se bo njegovo življenje v dvoje razvilo v povsem drugačno resničnost: naučimo se, kako živ je lahko odnos.

Dvanajst let se Ana in Matija nista poznala. To bi najrajši rekel, odkar mi je postalo jasno, kako malo se kakšen par zares pozna. Prav onadva sta mi odprla oči s stavkom: »V zadnjih treh mesecih sva v pogovorih v dvoje izvedela drug o drugem več kakor prej v desetih letih zakonskega življenja.« Spregovorila sta v imenu mnogih; to potrjujejo izsledki o *komunikacijskem prepadu*.

Ana je zdravnica, na koncu dvajsetih, Matija je farmacevt, na začetku tridesetih let. Pred pol leta sta

se odločila za pogovore v dvoje. Nista več začetnika. Najhujše težave sta že doživela in premagala. Le malo si segata v besedo. Oba približno enako dolgo govorita. Pazita na to, da bi govorila čim bolj o sebi.

Noben pogovor v dvoje ni enak drugemu. Nobenega ni, ki bi bil zgled za vse. Vsak par govori na svoj način. Vendar se mi zdi, da odpira tale izsek dober vpogled.

Matija: Po zadnjem pogovoru v dvoje sem se bolje počutil, prvič. Zdel se mi je razgret in je tudi zadel v živo. Saj sva se že večkrat prerekala, toda prvič sem imel občutek, da mi je to nekaj dalo za odnos. Doslej je bilo vedno tako, da sem se potem slabo počutil. Rekel sem si: Ne, nimam več veselja do takšnih pogovorov, če se prepirava.

Ana: Si imel občutek, da te je osebno prizadelo, da si se konkretno česa naučil, ali da si mi lažje kaj povedal?

Matija: Oboje. Povedala sva si zelo kočljive reči, toda bilo je dobro. Zame je bilo to ključno doživetje. Sedaj sem veliko bolj motiviran za takšne pogovore. Prej sem se grozno bal prepira s teboj. Sedaj mi je tudi bolje v odnosu, bolje se počutim s teboj. Pogosto opazim, kako mislim nate in si te pri tem telesno želim ter imam občutek, da sem s teboj zelo tesno povezan.

Ana: Pogovor zadnjega tedna je bil nekaj posebnega, saj sva se predtem v avtu tako grdo prepirala. Zelo ostro si me napadel, kako se vedem in tako naprej. To me je razkačilo. Toda pri pogovoru sem to že predelala; umirila sem se.

Matija: Toda pogovor te je vendar tudi prizadel, kaj? Ali pa misliš, da od same ranljivosti nisi mogla tako dobro razmišljati in si spustila žaluzije?

Ana: Morda navzven, toda v meni deluje. Ni tako, da potem ne bi poslušala. – Toda za kaj je pravzaprav šlo? Spet sem pozabila.

Matija: Za najine počitnice v gorah. Za plezanje. In za to, da te ne veseli učiti se varovanja.

Ana: In to si potem vzel osebno.

Matija: Da, jasno in glasno si rekla, da se ne boš učila, ko se ti ne da. In jaz naj bom tako dosleden, da če se po-

čutim negotovega ali celo mislim, da me tvoja površnost pri varovanju življenjsko ogroža, da potem pač ne bom več plezal s teboj.

Ana: Hm. Toda meni se le zdi, da je šlo zadnjič predvsem zame in za moje vedenje.

Matija: Šlo pa je tudi zame. Rekla si tudi nekaj reči, ki mi niso ugajale: kako na dopustu zjutraj vstanem in lezem iz šotora.

Ana: Da, tega sem se naučila iz pogovorov v dvoje; da ti raje povem, zakaj sem besna, kakor da bi požrla jezo in bila potem ves dan depresivna. – Mislim pa, da zadnji pogovor tudi zato zdaleč ni bil tako buren kakor običajno, ker sva se že prej zunaj udarila. V avtu sem bila peklenško besna, le da tega nisi opazil.

Matija: Seveda sem opazil.

Ana: No, dobro. Toda ko sem šla proč, sem si za hišo dala duška. To ti lahko šele zdaj povem. Za hišo sem dejansko cepetala in topotala okrog z nogami. Rada bi se bila še naprej pogovarjala s teboj, toda potem bi morala svojo jezo stresti nate. Jeza se meni zdi manj škodljiva kakor tebi. Boljše je bilo, da sem se sama umirila.

Matija: Toda to vendar pomeni za pogovor v dvoje, da morava takoj opustiti temo, če pride do česa, kar te razjezi.

Ana: Ne, tega ne pravim.

Matija: Saj si rekla, da je konstruktivno le, če lahko sprostiš svojo jezo.

Ana: Da, toda pogovor je lahko kljub jezi ustvarjalen. Preprosto moramo zaznati, kakšna množica čustev je v tem. Tu so in morajo ven. Ni treba, da se takoj usmerijo proti tebi. Toda jaz sem šele zdaj opazila in doživela, da so takšni divji vzgibi v meni in z vso močjo silijo ven. Tedaj bi najraje imela pred seboj vrečo peska, po kateri bi lahko tolkla z boksarskimi rokavicami. Ti pa imaš potem vedno občutek, da bom obmolknila. To ne drži. Vse, kar si rekel, sem zelo dobro slišala in tudi predelala. Toda ne morem se že kar od začetka brzdati. Mišljenje že, čustev pa ne.

- ¹²⁹ Elisabeth Noelle-Neumann, »Nationalgefühl und Glück« v: Elisabeth Noelle-Neumann, Renate Köcher, *Die verletzte Nation*, Stuttgart (dva) 1987, str. 100.
- ¹³⁰ Avtor namenja misel svojim sonarodnjakom Nemcem, a velja vsaj tolikšni meri tudi za Slovence (op. prev.).
- ¹³¹ D. C. Jarvis, *5 mal 20 Jahre leben (Folk medicine)*, Bern und Stuttgart (Hallwag) 1986, 30. izdaja, str. 10.
- ¹³² Friedrich Nietzsche, *Werke in drei Bänden* (izd. Karl Schlechta), Zvezek II, *Also sprach Zarathustra*, München (Hanser) 1956, str. 339.
- ¹³³ Prim. M. L. Moeller, *Selbsthilfegruppen*, poglavje 6 »Erfahren statt Geführtwerden«, str. 204–233, in poglavje 7, »Werte und Prinzipien der Gruppenselbstbehandlung«, str. 237–279, Rowohlt (Reinbek) 1978.
- ¹³⁴ M. L. Moeller, *Anders helfen. Selbsthilfegruppen und Fachleute arbeiten zusammen*, Stuttgart (Klett-Cotta) 1981, str. 278–291.
- ¹³⁵ Peter Fürstenau, »Praxeologische Grundlagen der Psychoanalyse«, v: *Handbuch der Psychologie*, 8. zvezek, »Klinische Psychologie«, 1. del, Göttingen (Hogrefe) 1976, str. 847 sl.
- ¹³⁶ Sigmund Freud, 1937, *Die endliche und die unendliche Analyse*, Zbrana dela, zvezek XVI, Frankfurt (Fischer) 1950, str. 57 sl.
- ¹³⁷ M. Hessler, F. Lamprecht, »Der Effekt stationärer psychoanalytisch orientierter Behandlung auf den unbehandelten Partner«, *Zeitschrift für Psychotherapie und Medizinische Psychologie* 36, 1986, str. 173–178.
- ¹³⁸ Friedrich Nietzsche, *Werke in drei Bänden* (izd. Karl Schlechta), Zvezek II, *Die fröhliche Wissenschaft*, München (Hanser) 1956, str. 159.

KAZALO

UVOD: O čem bo tekla beseda

- 1 Pogovor kot umetnost ljubezni 7
- 2 Pari, ki se ne pogovarjajo 13

PRVO POGlavJE: Pogovori v dvoje

- 1 Ana in Matija se pogovarjata 39
- 2 Razvoj ne pozna varnosti 43
- 3 Vojna je mati vseh stvari 46
- 4 Biti rojen pomeni biti zapuščen 49
- 5 Pogovori v dvoje: okno v skupno podzavest 51
- 6 Odnos pomeni razvijati se v dvoje 54

DRUGO POGlavJE: Možnost pogovarjanja krepi človečnost para

- 1 Doživetja prvih pogovorov v dvoje 59
- 2 Karin in Maks: »Nisva več hotela govoriti drug mimo drugega.« 59
- 3 Kristina in Alfonz: »Bolj sva pripravljena poslušati drug drugega.« 61
- 4 Betka in Sebastijan: »Na koncu sem se čutila zelo sproščeno.« 65
- 5 Helga in Kristijan: »Bil je tako odkrit do samega sebe.« 70
- 6 Sabina in Vojteh: »Te pravice si nisva priznavala.« 73
- 7 Katarina in Robert: »Pogovori v dvoje zelo razbremenjujejo.« 78
- 8 Kristina in Andrej: »Erotično osvobojen« 82
- 9 Ves odnos je erogena cona 85

TRETJE POGLAVJE: Zadeve para naj rešujeta oba

1	Temeljni red pogovorov v dvoje	93
2	Ostati pri sebi	102
3	Rasizem para	105
4	Medsebojna kolonizacija	106
5	Pogled od zunaj	112

ČETRTO POGLAVJE: Resničnost dobrega odnosa

Pet pogojev za dober odnos	117
Prvo spoznanje: »Jaz nisem ti in tebe ne poznam.«	118
Drugo spoznanje: »Sva dva obraza enega odnosa, a tega ne vidiva.«	126
Tretje spoznanje: »To, da se pogovarjava drug z drugim, naju dela človeka.«	138
Četrto spoznanje: »Govoriva raje v podobah.«	150
Peto spoznanje: »Sam sem odgovoren za svoja čustva.«	155

PETO POGLAVJE: V začetku je par

1	Pregrade po prvem navdušenju	173
2	»Zvečer je pogovor v dvoje.«	191
3	Samokontrola proti neuspehu	194
4	Pogovori v dvoje se sami izboljšujejo	196
5	Vsak začetek je težak	196
6	V čem se pogovori v dvoje razlikujejo od drugih pomembnih pogovorov?	197
7	S čim delujejo pogovori v dvoje?	201
8	Pogovori v dvoje vsebujejo podobo dovolj dobre matere	203
9	Devet imen za pogovore v dvoje	205
10	Kaj pravi tvoja vest? Postani, kar si!	214
	Opombe	216

Michael Lukas Moeller
RESNICA SE ZAČENJA V DVOJE
Pogovori v dvoje

Četrty natis

Izvirnik: DIE WAHRHEIT BEGINNT ZU ZWEIT
Copyright © 1986 by Rowohlt Verlag GmbH, Reinbek bei
Hamburg

Prevedel: mag. Janko Bohak
Lektorirala: dr. Tanja Ozvatič
Zasnova opreme: Jurij Jančič
Prelom in oblikovanje: Lidija Murenc
Uredila: dr. Tanja Ozvatič

Izdala in založila:

Društvo Mohorjeva družba in Celjska Mohorjeva družba, d. o. o.

Za založbo:

predsednik Lojze Kozar in ravnateljica dr. Tanja Ozvatič

Celjska Mohorjeva družba, Prešernova ulica 23, 3000 Celje,
Slovenija

www.mohorjeva.org

Natisnila tiskarna Dravski tisk v 1000 izvodih.

Celje 2026